

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Οι πρόσφυγες:

- είναι αξιοθαύμαστοι, γιατί διέφυγαν θαρραλέα από πολέμους και διώξεις,
- προσφέρουν ευημερία και πλούσια πολιτιστική πολυμορφία στις χώρες υποδοχής,
- πρέπει να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, όχι με διακρίσεις,
- χρειάζονται ασφάλεια και ευκαιρίες για αξιοπρεπή επιβίωση και προκοπή.

Η προστασία τους αποτελεί:

- ευθύνη όλων μας,
- δείγμα αλληλεγγύης και ανθρωπιάς.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

α. Συσχετισμός τίτλου και περιεχομένου του Κειμένου 1:

Ο τίτλος «Πίσω από τα συμβάντα», αν και αρρηματικός, συμπυκνώνει με τη μεταφορική σημασία του το νόημα του Κειμένου 1, το οποίο αναφέρεται στην προσφυγική κρίση, προτρέποντας να την ερμηνεύσουμε με μια πιο ψύχραιμη ματιά, ώστε να δούμε τις πραγματικές της διαστάσεις, το γενεσιουργό της πλαίσιο, ως εκ τούτου να προβλέψουμε την εξέλιξή της και να την αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά, χωρίς υπερβολές.

Πιο κυριολεκτικός τίτλος:

ελεύθερη πρόταση εκ μέρους των μαθητών/ -τριών, αρκεί να αξιοποιείται η αναφορική γλωσσική λειτουργία, να είναι ο τίτλος ευσύνοπτος, περιεκτικός και άμεσα σχετιζόμενος με το βασικό θέμα και την κύρια θέση του συντάκτη του Κειμένου 1.

β. *ελεύθερη πρόταση εκ μέρους των μαθητών/ -τριών, αρκεί να αξιοποιείται η συνυποδηλωτική ή αναφορική λειτουργία της γλώσσας επιτυχώς, να είναι ο τίτλος ευσύνοπτος, περιεκτικός και άμεσα σχετιζόμενος με το βασικό θέμα και την κύρια θέση του συντάκτη του Κειμένου 2.*

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

- έντονα παραινετικός λόγος (αξιοποίηση προτρεπτικής υποτακτικής): *Ας δεσμευτούμε - Ας σταθούμε - Ας υπερασπιστούμε - Και ας μην ξεχνάμε ποτέ την κοινή μας...*
- χρήση α' πληθυντικού προσώπου: *αναλογιζόμαστε... - αναγνωρίζουμε... - ευθύνη που όλοι μοιραζόμαστε - Ας δεσμευτούμε - Ας σταθούμε - Ας υπερασπιστούμε - Και ας μην ξεχνάμε ποτέ την κοινή μας...*
- με τις επαναλαμβανόμενες παραινέσεις απευθύνει άμεση έκκληση στο σύνολο της ανθρωπότητας να σεβαστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και, εντάσσοντας τον εαυτό του στο σύνολο αυτό με το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο, τονίζει την καθολική διάσταση του ζητήματος, τη σημασία της συλλογικής αντιμετώπισής του, αλλά και τη συνυπευθυνότητα που βαρύνει όλους τους πολίτες του κόσμου απέναντι στους πρόσφυγες.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Θετικά αξιολογείται η προσπάθεια του/της μαθητή/-τριας να προσδιορίσει με σαφήνεια και συντομία τα εξής:

Τα δύο κεντρικά πρόσωπα της αφήγησης, αν και συναντήθηκαν εντελώς τυχαία, ως ταξιδιώτες στο ίδιο καράβι, συνομίλησαν αρκετά και προέβησαν σε εξομολογήσεις ζωής. Η εντελώς διαφορετική καταγωγή και κουλτούρα τους, όσο και οι διαφορετικές εμπειρίες τους δεν στάθηκαν εμπόδιο σε αυτόν τον διάλογο. Πολύ γρήγορα αισθάνθηκαν μεταξύ τους εμπιστοσύνη και οικειότητα, για να μιλήσουν εκ βαθέων. Προφανώς, βρίσκονταν και οι δύο σε μια κρίσιμη καμπή της ζωής τους και μπροστά σε μεγάλες αλλαγές.

Κειμενικοί δείκτες (τρεις αρκούν):

- ασύνδετο σχήμα που συμπυκνώνει τη νοσταλγική αφήγηση ζωής του Μααμούν: *Του μίλησε για το μπαμπάκι στα μαλλιά... σαν δεύτερο εγώ του.*
- λεπτομερής περιγραφή του Μααμούν στην αρχή του αποσπάσματος και συσχετισμός με την προβληματισμένη διάθεση του Γεράσιμου, γεγονός που μαρτυρά ότι τον παρατήρησε προσεκτικά εξ αρχής: *Λεπτοκαμωμένος... και χανόταν.*
- αντίθεση ανάμεσα στον τρόπο ζωής και στα βιώματα των δύο πρωταγωνιστών, η οποία αναδεικνύεται περίτεχνα με την εστίαση στην περιγραφή των χεριών τους: *Τα*

χέρια στις τσέπες· άνεργα χέρια, άκαπνα, αμάθητα, αχάιδευτα, με παραμορφωμένο το κότσι του αντίχειρα απ' τις πολλές δαγκωματιές. # Τα χέρια του δούλευαν στα τυφλά· επιδέξια χέρια, κάρβουνα αναμμένα, χέρια που μύριζαν θειάφι και κόλαση.

- αξιοποίηση του ευθέος λόγου με την αυτούσια παράθεση των τελευταίων προτάσεων του Μααμούν κατά τη συνομιλία τους, ώστε να αποδοθεί επακριβώς η διατύπωσή τους και να περάσει άμεσα το μήνυμα στον αναγνώστη, σαν να απευθύνεται σε αυτόν προσωπικά: *«Με το βλέμμα πάντα στη φυγή, σαν δελφίни της Μεσογείου. Αυτό είναι το μυστικό, σκληρό και αδιάλλακτο· αδιαπραγμάτευτο· να φεύγεις σιωπηλά κι όπου σε βγάλει, χωρίς ενθύμια, χωρίς να κοιτάζεις πίσω· αλλιώς θάβεσαι ζωντανός.»*
- χαρακτηριστικές μεταφορές, που αναδεικνύουν την ιδιαίτερη σημασία κάθε φράσης για τους ήρωες: *τα μαύρα νερά που έπνιγαν τη ζωή του, τη ζωή που έτρεχε και χανόταν - για την ψίχα της αγάπης που τους έτρεφε - θάβεσαι ζωντανός*
- προσωποποιήσεις που προσδίδουν δυναμισμό στον λόγο: *τα ψέματα που για χρόνια σιγότρωγαν την ψυχή - στην οθόνη του ουρανού ζωντάνεψε τις μνήμες του με την τρυφερή φωνή του - το πρόσωπό της που ζούσε μέσα του σαν δεύτερο εγώ του - Τα τελευταία λόγια του Μααμούν έγδερναν το μυαλό του*

Το ερώτημα που αφορά στην επίδραση της συνομιλίας των πρωταγωνιστών στον Γεράσιμο εναπόκειται στην αίσθηση που δημιουργήθηκε σε κάθε μαθητή/-τρια, ανάλογα με τον βαθμό αναγνωστικής ανταπόκρισής του/της στο κείμενο.